

## Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

### 3494

Vragen van de leden **Van Dijk** en **Gesthuizen** (SP) aan de ministers van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de problemen met zendmasten* (ingezonden 20 juli 2011).

Antwoord van minister **Verhagen** (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie), mede namens de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Veiligheid en Justitie (ontvangen 2 september 2011).

Vraag 1

Wat is uw oordeel over het bericht «Stop zendmast bij overheid»?<sup>1</sup>

Antwoord 1

Zie antwoorden op de vragen 3, 5 en 7.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het «buitengewoon complex is om te achterhalen wat er vrijdag fout is gegaan in Hoogersmilde en Lopik, waar de twee belangrijkste zendmasten van het land uitvielen, waardoor miljoenen luisteraars werden gedupeerd»?

Antwoord 2

Ja, het gaat om complexe materie.

Vraag 3

Deelt u de mening dat deze situatie ontstond doordat de grond, het beton, de mast en de kabels in handen zijn van verschillende private partijen? Kunt u een overzicht geven van alle (private) partijen die betrokken zijn bij de zendmasten?

Antwoord 3

De onderzoeken naar het ontstaan van deze ernstige situatie als gevolg van de branden zijn nog niet afgerond. Op voorhand kan dus niet worden gesteld dat de branden (mede) veroorzaakt zijn vanwege betrokkenheid van meerdere partijen.

De partijen die direct betrokken zijn bij de (omroep)zendmasten zijn:

---

<sup>1</sup> Volkskrant, 19 juni 2011.

**Alticom**

Alticom exploiteert telecommunicatietorens en levert infrastructuurdiensten op het gebied van ruimteverhuur, verhuur van mastruimte en energievoorziening. Alticom is de eigenaar van de betonnen delen van de torens.

**NOVEC**

NOVEC beheert de zendmasten. Ruimtes op deze masten worden verhuurd aan klanten, die daar zendinstallaties aanbrengen voor uiteenlopende activiteiten, zoals radio, televisie of mobiele telefonie. Het gaat hierbij om hoge, markante telecommunicatiemasten bovenop de betonnen torens.

**KPN**

KPN (TV en Media) is zenderexploitant voor de omroep- en mediasector. KPN levert ondersteunende diensten voor het hele productie- en distributieproces, waaronder regionale omroepen en enkele commerciële zenders.

**Broadcast Partners**

Broadcast Partners is zenderexploitant voor de omroep- en mediasector en richt zich op radio-uitzendingen, waaronder die van de publieke omroepen en een aantal commerciële zenders.

**(Onder)aannemers**

Diverse aannemers en onderaannemers die in opdracht van zenderaanbieders en/of eigenaren werkzaamheden verrichten aan de toren, mast of zendinstallaties.

De publieke en commerciële omroepen hebben geen directe betrokkenheid bij de masten, zij leveren hun programma's aan de zenderexploitanten (Broadcast Partners en KPN TV & Media). Deze zenden ten behoeve van de omroepen de programma's vervolgens uit en onderhouden contacten met NOVEC en Alticom.

**Vraag 4**

Vond u het ook een genante situatie toen iedereen naar elkaar wees en niemand eindverantwoordelijk bleek te zijn voor de zendmasten?

**Antwoord 4**

Ik deel deze indruk niet. De in antwoord 3 genoemde partijen hebben ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid direct gereageerd in het zoeken naar oplossingen.

**Vraag 5**

Deelt u de mening dat zendmasten een basisvoorziening zijn die onder verantwoordelijkheid van de overheid horen te vallen? Zo nee, waarom niet?

**Antwoord 5**

Nee. Ik ben niet van mening dat het beheer en de exploitatie van zendmasten ten principale een publieke verantwoordelijkheid is. Daar waar marktpartijen kunnen voorzien in het aanbieden van infrastructuur moet dat mogelijk worden gemaakt. In de afweging met betrekking tot de splitsing van het voormalige overheidsbedrijf Nozema is dit nadrukkelijk meegenomen (zie Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 24 095 en 29 800 XII, nr. 174). Tegen de achtergrond van de druk om meer concurrentie toe te laten op de markt voor omroepdistributie is in 2004 Nozema opgesplitst in een privaat zenderbedrijf Nozema Services (sinds 2007 in handen van KPN) en een publiek mastenbedrijf, NOVEC<sup>2</sup>. In het mastenbedrijf is die infrastructuur ondergebracht die niet-duplicerbaar is. In de aangehaalde kamerbrief is dit als volgt verwoord: «Niet-duplicerbare infrastructuur is infrastructuur die voor een marktpartij moeilijk of niet aan te leggen is. Dat wil zeggen te kostbaar, of waarvoor lange bouw- en bestemmingsplanprocedures doorlopen moeten worden of waarvoor milieuvergunningen vereist zijn of die op unieke plekken moeten komen te staan. In de praktijk gaat het om masten met een werkelijke lengte van groter dan 40 meter of masten op de torens

<sup>2</sup> In 2007 heeft de Staat alle aandelen in NOVEC overgedragen aan Tennet Holding BV, waarvan de Staat aandeelhouder is.

van KPN of TenneT» (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 24 095 en 29 800 XII, nr. 174, pagina 2).

Om toch in de hogere masten (> 40 meter) te kunnen voorzien is besloten om dat gedeelte van de infrastructuur onder te brengen in een publiek bedrijf. In lagere masten of antenneopstelpunten kunnen marktpartijen prima voorzien.

#### Vraag 6

Hoe voorkomt u dat opnieuw verwarring over de verantwoordelijkheid ontstaat als u de zendmasten niet in publieke handen brengt?

#### Antwoord 6

Zie antwoord op vraag 4.

#### Vraag 7

Deelt u de mening dat zendmasten alleen al in publieke handen moeten worden gebracht vanwege calamiteitenzender Radio 1? Zo nee, hoe voorkomt u dat een rampenzender lange tijd niet te ontvangen is?

#### Antwoord 7

Ik deel die mening niet. Belangrijk is dat er snel en adequaat wordt gereageerd mochten er problemen ontstaan. Daarvoor zijn (wettelijke) maatregelen getroffen.

Op regionaal niveau zijn tussen Veiligheidsregio's en regionale omroepen convenanten gesloten waarin de functionaliteit van de regionale rampenzender is geregeld. In artikel 6.26 van de Mediawet is geregeld dat in geval van buitengewone omstandigheden radiozenders kunnen worden ingezet als landelijke calamiteitenzender.

Vanwege het feit dat RTV Drenthe en Radio 1 geen landelijk bereik hadden via de ether (wel via o.a. kabel en internet) was de functie van de (regionale) rampenzender niet optimaal. Dankzij snel optreden van het Agentschap Telecom, NPO en de betrokken zenderexploitanten, was om 17.00 uur (kort na het incident) Radio 1 als calamiteitenzender weer landelijk te ontvangen via de middengolf.

#### Vraag 8

Bent u bereid de oorzaken van de problemen met de zendmasten te onderzoeken en aanbevelingen te doen voor de toekomst?

#### Antwoord 8

Er is een aantal onderzoeken ingesteld (o.a. de Technische Recherche, NOVEC) naar de oorzaken van de brand. Vrijdag 5 augustus jl. heeft de politie Drenthe laten weten ervan uit te gaan dat er vooralsnog geen strafbare feiten zijn gepleegd met betrekking tot de brand in de zendmast van Hoogersmilde. De definitieve onderzoeksresultaten worden op korte termijn verwacht. Het technisch onderzoek dat NOVEC heeft ingesteld loopt nog.

Met betrekking tot de situatie op de zendmast Lopik is een impasse ontstaan over de wijze waarop het zendvermogen met behoud van veiligheid kan worden opgevoerd. Ik heb op verzoek en met instemming van partijen voormalig wethouder Marco Pastors van Rotterdam benoemd tot bemiddelaar om te bezien hoe het vermogen van de radiozendmasten op een veilige en verantwoorde manier op peil kan worden gebracht.